

Ceann na ríoghraidhe rí Uladh

[RIA 2 (23/F/16), 'O'Gara', 208]

Seaan Buidhe Ó Dalaigh cecinit

[Séadna, Dán Díreach]

- 1 Ceand na rioghruidhe rí Uladh
Ulltaigh ós cách do chuir sé
tearc ar chló a ccumaidh a ttreinghníomh
cnú mhullaigh gach einríogh é.
- 2 Na cuig cuigidh cía dá bhfreagruid
fiarfaigh d'eolchaib[h] fhóid Dha Thí
a theisd da madh áil a haighneas
nír ceisd fár chóir aidhneas í.
- 3 Suil fúair Toirrdhealbach tús righe
righe ris ní rainicc síad
do thuill a rádh os gnáoi Ghaidheal
nír lán cráoi don áoinfhear íad.
- 4 Mur ta an rí-si os rioghradh Connacht
's ós ceann mhaicne Mhodha Néid
síol Néill na maoidheamh 'na mhasla
aoinfher dhíobh feain tarsa téid.
- 5 Ceannas Ulltach ní hé mhaoidhim
ar mac Neill fa neartmar slugh
a seilbh a ccapra ón tra tiachair
táth Banbha is da fhiachaibh uainn.
- 6 Gebhaidh Ó Néill neart an Cuinn-si
Conn mac Úna ba hard gníomh
nir ghabh sé cúigeadh a ccomaidh
sé ar chuigear 'na roghain ríogh.
- 7 Rioghacht cuiccidh on chath Gallda
ní ghebadh Criomhthann nía Náir
's ní dheanadh riú roinn fán rige
Goill a-niu gidh dínne dháibh.
- 8 Lugaidh Sriabh Dearg na ndúas rioghdha
gan roinn Éirionn dob fhiu a chló
a chrann seoil cubaidh dar ccabhra
a ndeoidh Lugaidh tarla tú.
- 9 Feidhlim Reachtmur fá rí a tTeamraigh
tuilleadh 'na cheann do cuir sé
sí ar tós acht gur theigh ré Fheilim
nós Í Néill fá Éirinn é.
- 10 Cread fa roinnfeadh rioghacht Eirionn
Ua Neill Caille re Cloinn Néill
fada a feidhm roghan don ríghi
gabadh le a seilbh fíre féain.
- 11 Fá chúan Bóinne beiridh sidhe
seabhac Banna na mbrúach tte
budh móide a trén dréim re deabhtaibh
rén Í Neill go ndearbhtar dhe.
- 12 Gebaid[h] Toirrdhealbhach tréan Laigean

- lá in tionoil suil tí tar ais
budh mór [a]gá ndíol um daighfleidh
go cor riogh ar Laignibh lais.
- 13 Gearr go lingfi laochradh cCaisil
coimmeas Tórna tiocfa riú
lé raignibh curadh chlair Fhodla
cáin Mhuman go ttogbha tú.
- 14 A ráith Cruachan cuirfi[dh] seision
Síol bFheargna acht go bféacha sé
rí ós Chrúachain do Chloinn bFheargna
ag roinn núachair Teamra Té.
- 15 Fuicfidhear leis lá na togha
an tra lingfeas ón leith túaidh
a rogha ríogh don fhréimh Ulltaigh
dó Síoll Néill a hUlltaibh uaidh.
- 16 Do-ghéna [fós] feis na Teamhra
ar Theamhraigh Chuinn cuirfidh séilbh
ar lórg anma na ríogh reimhe
díon Banbha gur bheile on bheirn.
- 17 Fúaras ó [leg. ar?] Conn na ccath meinic
ní misti an sgéal sgáoilfeas mé
ma tá nach sgéal núidhe a-nallan
duinne bá [sgéal] and(h)amh é.
- 18 Ceithre cuigidh do chrích Éireann
a n-agh[aidh] Chuinn do-chúaidh siad
mó na cothrom dhóibh do dháoinibh
rothrom an tóir áoinfhir íad.
- 19 Nír ghabh le Conn cuingidh Fód(h)la
acht fían Chrúachna 'sa cceann slóigh
's na fir 'ga mbíodh teann na Teamhrach
geall a ngníomh ar dheagrath dhóibh.
- 20 Do fógradh Conn ó chrích Uisnigh
go hucht cCruachna nír chéim tais
ní thucc biodhbha ar ar bladhbáire
's nírb iomdha ag car láimhe lais.
- 21 Leanais Modh Núadhad náoi ccatha
Conn is annr-. (?) Mhuighi hÁoi
fada ar Mhumain é 'ná fhaghlaidh
re thuraidh (?) or ghabhlaigh gnáoi.
- 22 Na náoi ccatha-soin chrích nÉirionn
a n-aghaidh Chuinn nár cleacht tlás
suighidh a hucht tholtair [leg. thobair?] Tlachta
lucht chogaidh 'sa bfalta ar bfás.
- 23 Conn ar theaguscc Chonaill Chrúachna
cuiris teannti bá túar áidh
's na náoi slúaign gan bhoing da mboghaibh
a ccóill rúaidh ar chomhair cháigh.
- 24 Fillid tar ais san iúl céadna
ó Chonn áirsidh Átha Líag
nár dhóibh eladh acht ar eaigin

- dob eanfháil slóigh eididh íad.
- 25 Leanais a-níar na náoi ccatha
Conn Céadchathach cneas mur thuinn
ar na náoi ccath no gur cuireadh
do bháoi a rath ag cuireadh Cuinn.
- 26 Tuitis le Conn ceile Teamhrach
triath Easbáinne anba an gníomh
's fithe céad san ádh a n-áoinfheacht
tread gar cládh a ndraoig[e]acht díobh.
- 27 Rioghacht Eirionn d'éis an chosccair
Conn Céadcathach nar char geis
cairt na Teamhra ó shoin fá shela
a sealbha a Moigh Léna leis.
- 28 O Néill Caille as Conn mac Úna
ionann duthchas dhligheas síad
croinn os chóill re cabhur Ghaoidheal
croinn taraidh ós aoinfhiodh íad.
- 29 Bíodh ag Ó Neill neart na Fod(h)la
mur fúair Conn nó céaim is mó
a ccan mé as (doilligh) doilligh a dhimheas
ós é as oighir díleas dó.
- 30 Ní bhíadh roinn ar riogacht Éirionn
acc úa na nArt anfaidh sí
a mían féain ar Bhanbha beiridh
tarla ceile deimhin dí.
- 31 Sealbh bhar n-aithreadh ar iath cCobhtaigh
ós ceann Gáoideal(h) gébaidh sibh
ní théid cáoilfhiodh a ccló bhile
ní ró áoinfhear righi ribh.
- 32 Sé rígh dhéag dó fhás ó Eogan
ós iath mBanbha do bhí an tréad
ar a cclú nír cleachtadh teimeal(h)
as tú an seasmadh [leg. seacht-] deighfhear déag.
- 33 Ná beanadh dhíod Dún Dá Leathghlas
an lia Fáil os fada a sgís
no an Bheann Bhorb tar a feart (?) féile
teacht ar lorg do fhréimhe a-rís.
- 34 Ar Dhún na Long no ar Loch Feabail
fiadh Tailtean na tréigi[o]dh sé
da madh sgar d'Ó Neill ni neamhghuth
gan dul do léim Teamhrach Té.
- 35 Ar Dhún Sobhairc nó ar Dhún Droma
nó ar Dhún Libsi na learcc tte
d'Ó Neill as eidir gan anadh
na léiccidh leaim Danar dhe.
- 36 Ar Mhagh Líne no ar Loch nEachach
nó ar iath Macha ná múr réidh
fían Eamhna ní trath da tturbadh
ráth Teamhra na fu(i)ngadh féain.
- 37 Do thabhach comthadh chrích mBanbha

- biodhgfaidh Ó Neill le neart slúaigh
fearcc [...] roibhinne fán rígh
én soininne an tíre túaidh.
- 38 G[é]ar leó tarrsa da ttrian einigh
úaisle Gaoidheal guirt Dha Thí
an geall tug Néidhe don Níallfhuil
ní rucc Éire is iarraidh hí.
- 39 Mar tá fós a mbélaibh seanchadh
sealbh Fhód(h)la ní furáil lais
gan fhuil(l) ríogh ag dréim re a dhaoinibh
Ó Neill ós shíol Gaoidhil Ghlais.
- 40 Fada a-táid re teisd nar filleadh
fuil Eoghuin lé n-éirghid slóigh
ar ceann cleire 'na mbuaiph bleachta
féile an úair budh deacra dhóibh.
- 41 A mbladh os cách cuirid sinnsir
Síol Eogain an einigh láin
acc so ar mbreath don té nach ttainaicc
a mheath dá mbé a ccáruid cháigh.
- 42 Tonn feile as oirrdearca tairthi
tírthi biodhbadh bhíos dá hóc
tonn nach bhfogaim clú na cáruid
dó chrú Conaill tainic tríot.
- 43 Nír imir beart acht beart oirrdearc [210]
ó áois leinibh lór dó gnáoi
ré lán nárbh éidir gan fhógra
gur léigeadh clár Fód(h)la fáoi.
- 44 Ré shoininne shleachta ríNéill
rí le ttéighfi Teamhair Breagh
do ráth Lugaidh as é as oighre
ré thuraidh re coimhge ceann. Ceann...